

Bruxelles, 13. svibnja 2024.
(OR. en)

9769/24

JEUN 104
SOC 348
FREMP 235
ONU 62
EDUC 162

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o europskim i međunarodnim programima politika o djeci, mladima i pravima djece

Za delegacije se u prilogu nalaze navedeni zaključci kako ih je odobrilo Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) na sastanku 13. i 14. svibnja 2024.

Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o europskim i međunarodnim programima politika o djeci, mladima i pravima djece

VIJEĆE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA, KOJI SU SE SASTALI U OKVIRU VIJEĆA,

PODSJEĆAJUĆI NA SLJEDEĆE:

1. Europska unija temelji se na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, ravnopravnosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i ravnopravnost žena i muškaraca, kao i osiguravanje međugeneracijske solidarnosti¹.
2. Diskriminacija djece ili njihovih roditelja odnosno zakonskih skrbnika zabranjena je na osnovi spola², rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih osobina, jezika, vjeroispovijesti ili uvjerenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Određene skupine djece osobito su ranjive i izložene socioekonomskoj isključenosti i diskriminaciji.

¹ Članak 2. i članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji.

² Sud Europske unije također je utvrdio da se opseg primjene načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama ne može ograničiti na zabranu diskriminacije na osnovi činjenice da je osoba jednog ili drugog spola. S obzirom na njegovu svrhu i na prirodu prava koja se njime nastoje zaštititi, to se načelo također primjenjuje na diskriminaciju koja proizlazi iz promjene roda osobe. Vidjeti uvodnu izjavu br. 3 Direktive 2006/54/EZ. Imajući u vidu područje primjene te direktive, ova je odredba relevantna samo za roditelja ili zakonskog skrbnika djeteta.

3. Cilj je Europske unije zaštititi prava djeteta. U svakom djelovanju koje se odnosi na djecu, bez obzira na to provode li ga tijela javne vlasti ili privatne institucije, primarni cilj mora biti zaštita najboljih interesa djeteta. Djeca imaju pravo na zaštitu i skrb koje su potrebne za njihovu dobrobit. Imaju pravo slobodno izražavati svoje mišljenje. Njihovo se mišljenje uzima u obzir u pitanjima koja se na njih odnose, u skladu s njihovom dobi i zrelosti³.
4. Djelovanja Europske unije usmjerena su na poticanje sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe.
5. Strategijom EU-a o pravima djeteta želi se izgraditi najbolji mogući život za djecu u Europskoj uniji i cijelom svijetu, podupiru se razvoj, zaštita i promicanje pravâ djeteta u EU-u i na globalnoj razini te se promiče i poboljšava uključivo i sustavno sudjelovanje djece na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini i na razini EU-a, primjerice putem nove platforme EU-a za sudjelovanje djece. Ta strategija odražava prava i ulogu djece u našem društvu te stavlja djecu i njihove najbolje interese u središte EU-ovih politika, posebice tako što naglašava važnost sudjelovanja djece u političkom i demokratskom životu⁴.

³ Članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji i članak 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021) 142, str. 1–2). Kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u toj strategiji, Komisija će osigurati da se perspektiva pravâ djece uključi u sve relevantne politike, zakonodavstvo i programe financiranja. To će biti dio nastojanja da se stvori kultura prilagođena djeci u donošenju politika EU-a i poduprijet će se osposobljavanjem i izgradnjom kapaciteta za osoblje EU-a te boljom unutarnjom koordinacijom putem tima Komisijina koordinatora za prava djeteta. Izradit će se kontrolni popis prava djeteta za uključivanje u sve politike. Za više informacija vidjeti Preporuku Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu.

6. Strategijom EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027., kojom se potiče sudjelovanje mladih u demokratskom životu i podupire društveni i građanski angažman, nastoji se osigurati da svi mladi imaju potrebne resurse za sudjelovanje u društvu. Sastavni dio te strategije čini 11 europskih ciljeva za mlade, koji su važni za ove zaključke, a posebno cilj br. 9 „Prostor i sudjelovanje za sve”, koji je usmjeren na jačanje demokratskog sudjelovanja i autonomije mladih te osiguravanje namjenskih prostora za mlade u svim područjima društva.
7. U Preporuci Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu državama članicama preporučuje se da djeci kojoj je potrebna pomoć⁵ zajamče djelotvoran i besplatan pristup visokokvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, obrazovanju i školskim aktivnostima, najmanje jednom zdravom obroku svakog školskog dana i zdravstvenoj skrbi, te djelotvoran pristup zdravoj prehrani i odgovarajućem smještaju. Sve države članice izradile su svoje nacionalne akcijske planove za provedbu te preporuke.
8. Europska deklaracija o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće sadržava načela i obveze u pogledu zaštite i osnaživanja djece i mladih u digitalnom okružju⁶,

⁵ Tumači se kao osobe mlađe od 18 godina izložene riziku od siromaštva ili društvene isključenosti, vidjeti članak 3. točku (a) Preporuke.

⁶ Zajednička deklaracija Europskog parlamenta, Vijeća i Europske komisije o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće (2023/C 23/01).

9. Europska strategija za bolji internet za djecu (BIK+) i Akt o digitalnim uslugama ključni su elementi za zaštitu, osnaživanje i poštovanje djece i njihova mentalnog zdravlja te njihove dobrobiti na internetu, među ostalim putem inicijativa usmjerenih na podizanje svijesti o njihovim pravima.
10. U Zaključcima Vijeća o Strategiji EU-a o pravima djeteta⁷ pozdravlja se Komisijina inicijativa za uključivanje perspektive pravâ djece u sve relevantne politike, zakonodavstvo i programe financiranja EU-a te se ističe važnost jačanja sudjelovanja djece u političkom i demokratskom životu na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a, među ostalim, uspostavom novih i podupiranjem postojećih mehanizama za smisleno, uključivo i sigurno sudjelovanje djece, promicanjem ravnopravnog sudjelovanja djece bez diskriminacije bilo koje vrste i ponovnim potvrđivanjem važnosti zajedničkih napora s međunarodnim organizacijama, odnosno Vijećem Europe i Ujedinjenim narodima, u zaštiti i promicanju pravâ djece u EU-u i širom svijeta.
11. U Zaključcima Vijeća o europskim i međunarodnim programima politika o djeci, mladima i pravima djece države članice potiču se na suradnju i preuzimanje aktivne uloge u području djece, mladih i pravâ djece te na budućim međunarodnim sastancima na stručnoj i na ministarskoj razini o pravima djece⁸.

⁷ Zaključci Vijeća od 9. lipnja 2022. o Strategiji EU-a o pravima djeteta (10024/22).

⁸ Zaključci Vijeća od 19. studenoga 2010. o europskim i međunarodnim programima politika o djeci, mladima i pravima djece (2010/C 326/01).

12. Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (UNCRC), njezini fakultativni protokoli i opće napomene Odbora za prava djeteta čine temeljni ugovor kojim se utvrđuju građanska, politička, ekonomska, socijalna, zdravstvena i kulturna prava djece, a UN-ovim Programom održivog razvoja do 2030. nastoji se djeci i mladima pružiti poticajno okruženje za potpuno ostvarenje njihovih prava i sposobnosti.
13. U Strategiji Vijeća Europe o pravima djeteta za razdoblje 2022. – 2027. primjenjuje se transverzalni pristup i pobliže se razmatraju višestruki, često međusobno povezani izazovi s kojima se susreću djeca i oni koji štite njihova prava, ali i jačanje uloge djece, osnaživanje njihova prava da ih se sasluša i da utječu na odluke odraslih te interdisciplinarni i međuagencijski odgovori potrebni za poduzimanje učinkovitog djelovanja. Cilj je te strategije uspostaviti sinergiju s prioritetima i mjerama predloženima u drugim strategijama i akcijskim planovima Vijeća Europe, kao što je Strategija za sektor mladih do 2030., i onima EU-a, osobito Strategijom EU-a o pravima djeteta⁹.
14. U Strategiji Vijeća Europe za sektor mladih do 2030. navodi se da bi sektor mladih Vijeća Europe trebao nastojati mladima diljem Europe omogućiti da aktivno podupiru, brane, promiču i ostvaruju korist od temeljnih vrijednosti Vijeća Europe koje se odnose na ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, posebice jačanjem pristupa mladima te povećanjem znanja i sudjelovanja mladih. U toj strategiji prepoznaje se važnost postizanja usklađenosti i sinergije s radom svih relevantnih međunarodnih dionika u području mladih, osobito s Europskom unijom i Ujedinjenim narodima¹⁰.

⁹ Strategija Vijeća Europe o pravima djeteta za razdoblje 2022. – 2027. (str. 10 i 5, 13, 27, 33, 39, 50).

¹⁰ Rezolucija Odbora ministara CM/Res(2020)2 o Strategiji za sektor mladih do 2030. (str. 13–14).

15. U Strategiji Vijeća Europe za obrazovanje za razdoblje 2024. – 2030. navodi se da je njezina opća dugoročna vizija da će svi učenici moći u potpunosti ostvarivati svoja prava kao aktivni građani u europskim demokratskim društvima. Ta će se dugoročna vizija postići u suradnji s državama članicama putem programa čija je glavna misija poboljšati kvalitetu i dostupnost obrazovanja, kako bi se unaprijedilo stjecanje znanja i kompetencija za život u demokratskim društvima i osigurale jednake mogućnosti za sve učenike,

POTVRĐUJUĆI DA:

16. Od 2010. ostvaren je znatan napredak u priznavanju i unapređenju pravâ i dobrobiti djece i mladih u Europi i na globalnoj razini. Doneseni su međunarodni sporazumi i obveze usmjerene na poboljšanje života djece i mladih. Istaknuti primjeri uključuju: ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda, prvu sveobuhvatnu Strategiju EU-a o pravima djeteta i Strategiju EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027. te znatne doprinose i resurse koje je Vijeće Europe pružilo u području pravâ mladih i sudjelovanja mladih, kao što je Preporuka CM/Rec(2016)7 o pristupu mladih pravima.
17. Djeca i mladi u cijeloj Europskoj uniji suočavaju se sa složenim društvom koje se mijenja¹¹, pogođenim nizom dosad nezabilježenih događaja i izazova među kojima su trostruka planetarna kriza (klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti i onečišćenje), pandemija bolesti COVID-19, negativni učinci ubrzanja digitalne revolucije, kao i agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, sukob na Bliskom istoku, ostali sukobi i ratovi u svijetu te druge sigurnosne prijetnje. Te okolnosti i pojave utječu i na mentalno zdravlje i dobrobit djece i mladih.

¹¹ „Primjećujući sa zabrinutošću, u svjetlu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, da su djeca u većoj opasnosti od odraslih u oružanim sukobima i razdoblju koje uslijedi i potvrđujući da ih treba zaštititi, a posebno od novačenja u vojsku ili druge oružane snage i iskorištavanja u njima, kao i od trgovine ljudima, nezakonitog posvajanja, seksualnog iskorištavanja i odvajanja od njihovih obitelji; isto vrijedi i za druge krizne i izvanredne situacije uzrokovane terorizmom, javnozdravstvenom krizom, gospodarskom krizom, klimatskim promjenama ili prirodnim katastrofama.” – Zaključci Vijeća od 9. lipnja 2022. o Strategiji EU-a o pravima djeteta (10024/22) (str. 3).

18. Djeca i mladi individualni su nositelji pravâ, pokretači promjena i važna snaga u našem društvu sada i u budućnosti. Kontinuirano se aktiviraju oko pitanja koja ih zabrinjavaju, što doprinosi pozitivnim promjenama u društvu¹². Djecu i mlade u njihovoj posvemašnjoj raznolikosti trebalo bi poticati i podupirati te osnaživati njihov pozitivan i aktivan angažman u vezi s pitanjima koja ih zabrinjavaju, kako u fizičkom tako i u digitalnom okružju, te bi im trebalo osigurati prostore u kojima se čuje njihov glas i mišljenje. Nadovezujući se na postojeće inicijative, ti bi prostori trebali biti prilagođeni konkretnim potrebama ciljnih skupina i zajamčiti njihovo smisleno, uključivo i sigurno sudjelovanje. Trebalo bi uspostaviti blisku sinergiju kako bi se osigurao kontinuitet sudjelovanja, od djece do mladih.
19. Potrebno je ojačati i ponovno potvrditi predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju pravâ djece te promicanju jednakog i ravnopravnog pristupa mladih svojim pravima i mogućnostima, koja je u središtu europskih i međunarodnih politika.

UZIMAJUĆI U OBZIR:

20. dokument o pregledu stanja iz 2023. naslovljen „Europski i međunarodni programi politika o djeci, mladima i pravima djece”;
21. u okviru „paketa za obranu demokracije”, Preporuku Komisije o promicanju angažmana i učinkovitog sudjelovanja građana i organizacija civilnog društva u oblikovanju javnih politika¹³, kojom se posebice promiče smisleno, uključivo i sigurno sudjelovanje djece i mladih bez ikakve diskriminacije te poziva države članice da ojačaju sudjelovanje djece i mladih u političkom i demokratskom životu na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, među ostalim u ruralnim i udaljenim područjima;

¹² Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. (2018/C 456/01). Članak 51., Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030. (A/RES/70/1): „Djeca i mlade žene i muškarci ključni su pokretači promjena, a u novim će ciljevima pronaći platformu za usmjeravanje svojih beskonačnih kapaciteta za aktivizam u stvaranje boljeg svijeta”.

¹³ Preporuka Komisije o promicanju angažmana i učinkovitog sudjelovanja građana i organizacija civilnog društva u oblikovanju javnih politika (C(2023) 8627 final, 12.12.2023.).

22. Preporuku Komisije o uključivim i otpornim izbornim postupcima u Uniji i poticanju europskog karaktera i učinkovite provedbe izbora za Europski parlament¹⁴, koja se odnosi na pružanje potpore mladim građanima u ostvarivanju biračkih prava, u svojstvu glasača i kandidata, te na promicanje političkog angažmana, s posebnim naglaskom na mladima, osobito onima koji prvi put glasuju. Ta potpora može uključivati mjere kao što su poticanje građanskog odgoja, simulacije izbora u školama, testovi znanja ili umjetnički natječaji na temu izbora, komunikacijske kampanje prilagođene mladima, vodiči o izborima kako bi se djeca i tinejdžeri upoznali s postupkom upisa u registar i glasovanja, poticanje učenika da postanu promatrači izbora i programi međusobne razmjene;
23. Strategiju za bolji internet za djecu (BIK+), kojom se podupire sveobuhvatan višedionički pristup usmjeren na prevenciju koji se temelji na sigurnom digitalnom okružju prilagođenom dobi, digitalnom osnaživanju i aktivnom sudjelovanju djece, čime se aktivnosti za sudjelovanje djece i mladih stavljaju u prvi plan, te Akt o digitalnim uslugama, čiji je glavni cilj zaštita djece;
24. Zaključke Vijeća o digitalnom osnaživanju¹⁵, u kojima se države članice poziva da podignu svijest javnosti, uključujući djecu i mlade, o važnosti zaštite vlastite privatnosti i osobnih podataka u digitalnom svijetu, uključujući pravo na pristup vlastitim osobnim podacima, pravo na zaborav te načine konfiguriranja postavki privatnosti i upotrebe kriptiranja. Osim toga, države članice pozivaju se da donesu potrebne mjere za pružanje posebne zaštite i/ili digitalnih vještina prilagođenih potrebama djece i mladih;

¹⁴ Preporuka Komisije (EU) 2023/2829 od 12. prosinca 2023. o uključivim i otpornim izbornim postupcima u Uniji i poticanju europskog karaktera i učinkovite provedbe izbora za Europski parlament.

¹⁵ Zaključci Vijeća o digitalnom osnaživanju kako bi se zaštitila temeljna prava u digitalnom dobu i zajamčilo njihovo ostvarivanje. (14309/23).

25. ishod stručnog seminara održanog od 21. do 23. siječnja 2024. u Leuvenu i njegove preporuke za djelovanje (priložene u Prilogu IV.),

ISTIČUĆI:

26. ključnu važnost rada u području djece, mladih i pravâ djece, kao i ulogu rada s mladima u promicanju, potpori, razvoju i obrani pravâ djece i mladih;
27. potrebu uključivanja pravâ djece i perspektive djece i mladih u sva relevantna područja politika kako bi se osigurale dosljedne, sveobuhvatne i uključive politike za djecu i mlade, osobito za one s manje mogućnosti¹⁶, one u najranjivijim situacijama¹⁷, uključujući osobe s invaliditetom, pripadnike zajednice LGBTIQ¹⁸, kao i osobe migrantskog podrijetla, koje su raseljene ili traže utočište;
28. vrijednost aktivnog angažmana i uključenosti djece i mladih u odluke koje utječu na njihove živote, uključujući, kada je to relevantno, izbore, priznavanje njihova prava na sudjelovanje u pitanjima koja se na njih odnose, u skladu s načelima sadržanima u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta¹⁹, članku 7. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, članku 24. stavcima 1. i 2. Povelje EU-a o temeljnim pravima te u skladu sa Strategijom EU-a o pravima djeteta i Strategijom EU-a za mlade, uključujući dijalog EU-a s mladima;

¹⁶ UNCRC, Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, Opća napomena br. 4., Zdravlje i razvoj adolescenata u kontekstu Konvencije o pravima djeteta.

¹⁷ Rezolucija o ishodu 9. ciklusa dijaloga EU-a s mladima (2023/C 185/04, točka 36.) i Zaključci Vijeća o promicanju uključivanja mladih u procese donošenja odluka o politikama u Europskoj uniji (C/2023/1342) te Opća napomena br. 12 Konvencije UN-a o pravima djeteta o pravu na saslušanje (2009.).

¹⁸ Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o promicanju uključivanja mladih u procese donošenja odluka o politikama u Europskoj uniji (C/2023/1342); Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025. (COM(2020) 698 final).

¹⁹ Članak 12. Konvencije UN-a o pravima djeteta.

POZDRAVLJAJUĆI:

29. zajedničke napore, programe, inicijative i alate EU-a kao što su Erasmus+, ojačana Garancija za mlade²⁰, jamstvo EU-a za djecu, Europske snage solidarnosti, Konferencija o budućnosti Europe (2021. – 2022.), Europska godina mladih (2022.) i njezino nasljeđe, dijalog EU-a s mladima, Mreža EU-a za prava djece, platforma EU-a za sudjelovanje djece, alat „Youth Wiki”, Europski portal za mlade, platforma za bolji internet za djecu (BIK) i EU-ova deklaracija o digitalnim pravima i načelima²¹;
30. usmjerenost programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV) (2021. – 2027.) na, između ostalog, podupiranje, promicanje i provedbu sveobuhvatnih politika namijenjenih zaštiti i promicanju pravâ djeteta²²;
31. fokus programa Erasmus+ i prvog načela europskog stupa socijalnih prava na važnosti kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja;
32. rad koordinatora EU-a za mlade i koordinatora Europske komisije za prava djeteta te rad nacionalnih koordinatora za jamstva za djecu zaduženih za učinkovitu koordinaciju i praćenje provedbe Preporuke o jamstvu za djecu;

²⁰ Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade.

²¹ „Zaštita i osnaživanje djece i mladih u digitalnom okružju” u poglavlju V. naslovljenom „Sigurnost, zaštita i osnaživanje” Europske deklaracije o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće (2023/C 23/01).

²² Članak 4. Uredbe 2021/692 o uspostavi programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti.

UZIMAJUĆI U OBZIR SLJEDEĆE:

33. Izgledi za život i budućnost mladih uvjetovani su mogućnostima, potporom i zaštitom koje su im pružene tijekom djetinjstva.
34. Neometan prijelaz iz djetinjstva u odraslu dob, posebno za mlade u ranjivom položaju, mora se olakšati informiranim politikama i boljom koordinacijom relevantnih politika.
35. Dobna skupina na koju se odnosi suradnja u okviru politike EU-a za mlade istodobno obuhvaća djecu i mlade, i to do 18 godina.
36. Cilj je ovih zaključaka Vijeća podići svijest i predložiti načine za postizanje bolje suradnje, koordinacije, informiranja i razmjene na europskoj razini u pogledu područja politika obuhvaćenih ovim zaključcima,

U SKLADU S TIME POZIVAJU DRŽAVE ČLANICE DA NA ODGOVARAJUĆIM
RAZINAMA, IMAJUĆI U VIDU SVOJE SPECIFIČNE NACIONALNE OKOLNOSTI:

37. razmotre razvoj i provedbu nacionalnih strategija ili drugih jednakovrijednih integriranih ili koordiniranih politika za prava djece i mlade, odnosno razrade one postojeće, pri čemu nastoje ostvariti usklađenost politika o pitanjima koja se odnose na djecu, prava djece i mlade, čime se osigurava koordinacija pravâ djece i dječje perspektive te perspektive mladih u svim relevantnim područjima politika, te usto odgovore na posebne potrebe povezane s dobi, u kontekstu pristupa koji se temelji na pravima djece i relevantne pravne stečevine EU-a;
38. prema potrebi, osiguraju da sudjelovanje djece i mladih bude strukturno uključeno u postupke donošenja odluka koje se odnose na djecu i mlade tako da uspostave pristupačne platforme i mehanizme kojima se promiče njihovo aktivno sudjelovanje ili povećaju pristupačnost postojećih platformi ili mehanizama osiguravanjem resursa i potpore potrebnih za njihovo djelotvorno funkcioniranje te pritom osiguraju da to sudjelovanje bude smisleno, uključivo i sigurno,
39. promiču alate i programe koji su dobno uključivi i uključuju osobe s invaliditetom te su usmjereni na olakšavanje sudjelovanja djece i mladih u postupcima donošenja odluka na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a (kao što su program Erasmus+ za mlade, uključujući dijalog EU-a s mladima, Europski portal za mlade, platformu za uključivanje građana i platformu EU-a za sudjelovanje djece);
40. pojačaju napore u sprečavanju i suzbijanju svih oblika nasilja nad djecom i mladima, među ostalim poduzimanjem mjera za zaštitu djece i mladih od diskriminacije na temelju osnova utvrđenih u stavku 2., te da zajamče sigurno, poticajno i uključivo okružno za svu djecu u školi, osobito djecu koja pripadaju ranjivim skupinama, uz propisno poštovanje njihove individualnosti²³;

²³ Strategija EU-a o pravima djeteta, COM(2021) 142, str. 7.

41. informiraju i obrazuju djecu i mlade, u njihovoj posvemašnjoj raznolikosti, o njihovim pravima i, ako je relevantno, odgovornostima, uključujući prava koja proizlaze iz građanstva EU-a te, ako je primjenjivo, o pravima mladih na sudjelovanje u izborima, da pružaju dostupne informacije koje su prilagođene djeci i mladima, poboljšaju potporu i pristup uslugama te da osnaže i pripreme djecu i mlade da postanu aktivni, informirani građani koji su sposobni poticati pozitivne promjene u svojim zajednicama i izvan njih. Osim toga, pozivaju ih na veće podizanje svijesti o pravima djece i mladih kako bi se doprinijelo ostvarenju uključivih društava,

SUKLADNO TOME POZIVAJU EUROPSKU KOMISIJU, U SKLADU S NAČELOM SUPSIDIJARNOSTI, DA:

42. putem zajedničkih prioriteta i mjera, a osobito putem suradnje između koordinatora EU-a za mlade i koordinatora Europske komisije za prava djeteta, ojača sinergiju u provedbi Strategije EU-a o pravima djeteta, Strategije Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. i Strategije za bolji internet za djecu te mogućih strategija koje će se nadovezati na njih;
43. radi na održavanju funkcioniranja Europskog portala za mlade, platforme EU-a za sudjelovanje djece, platforme za sudjelovanje građana i platforme Bolji internet za djecu i na uspostavi sinergije među njima, pružanjem informacija, resursa i odgovarajućeg financiranja, te da razradi kako treba osigurati kontinuitet tih platformi u okviru relevantnih programa EU-a da se odgovori na specifičnosti i potrebe djece i mladih;

44. održava postojanu međusektorsku predanost očuvanju, zaštiti i promicanju pravâ i dobrobiti djece i mladih, u njihovoj posvemašnjoj raznolikosti, na internetu i izvan njega, osiguravanjem njihova aktivnog sudjelovanja u oblikovanju Europe u aktualnom i budućim političkim ciklusima EU-a;
45. ocijeni nastavak prakse dvogodišnjeg ažuriranja dokumenta iz 2023. s pregledom najnovijeg stanja naslovljenog „Europski i međunarodni programi politika u području djece, mladih i prava djeteta”, prema potrebi uz potporu, uključivanje i stručno znanje Partnerstva EU-a i Vijeća Europe za mlade;

SUKLADNO TOME POZIVAJU DRŽAVE ČLANICE I EUROPSKU KOMISIJU DA U SVOJIM PODRUČJIMA NADLEŽNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA, UZ POŠTOVANJE NAČELA SUPSIDIJARNOSTI:

46. djeci i mladima pružaju i omogućuju siguran pristup prostorima za smisleno, uključivo i sigurno sudjelovanje;
47. potiču praćenje napretka i evaluaciju učinka politika povezanih s djecom, pravima djeteta i pitanjima mladih upotrebom postojećih mehanizama, pokazatelja i mjerila kako bi se procijenila djelotvornost poduzetih mjera te da te procese praćenja i evaluacije učine uključivima za djecu i mlade.

Upućivanja

Međuinstitucijski dokumenti EU-a

- Ugovor o Europskoj uniji
- Ugovor o funkcioniranju Europske unije
- Povelja Europske unije o temeljnim pravima (2012/C 326/02)

Europske institucije

- Rezolucija Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o ishodu devetog ciklusa dijaloga EU-a s mladima (2023/C 185/04)
- Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021) 142 final)
- Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Digitalno desetljeće za djecu i mlade: nova Europska strategija za bolji internet za djecu (BIK+)”
- Odluka (EU) 2021/2316 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. prosinca 2021. o Europskoj godini mladih (2022.)

- Uredba (EU) 2021/888 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Europske snage solidarnosti i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) 2018/1475 i (EU) br. 375/2014
- Uredba (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport „Erasmus+” te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013
- Uredba (EU) 2021/692 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EU) br. 390/2014
- Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. (2018/C 456/01).
- Zaključci Vijeća od 19. studenoga 2010. o europskim i međunarodnim programima politika o djeci, mladima i pravima djece (2010/C 326/01)

Vijeće Europe

- Strategija Vijeća Europe za obrazovanje za razdoblje 2024. – 2030.
- Strategija Vijeća Europe za prava djeteta (2022. – 2027.)
- Strategija Vijeća Europe za sektor mladih do 2030.

Ujedinjeni narodi

- Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, njezini fakultativni protokoli i opće napomene
- UN-ov Program održivog razvoja do 2030. (Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.)

Definicije glavnih pojmova za potrebe ovih zaključaka:

Djeca

„Svaka osoba mlađa od 18 godina, osim ako se zakonom koji se primjenjuje na dijete granica punoljetnosti ne odredi ranije.” (u skladu s člankom 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta)

Mladi

Mladi pojedinci u dobi od 13 do 30 godina (kako je definirano u članku 2. Uredbe 2021/817 o uspostavi programa Erasmus+)

Dodatna upućivanja, dokumenti, izvješća, podaci:

Europska unija

- Platforma EU-a za sudjelovanje djece 2023.
- Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Europskoj godini mladih 2022. (COM(2024) 1)
- Preporuka Komisije o promicanju angažmana i učinkovitog sudjelovanja građana i organizacija civilnog društva u oblikovanju javnih politika (C(2023) 8627 final, 12.12.2023.)
- Preporuka Komisije (EU) 2023/2829 od 12. prosinca 2023. o uključivim i otpornim izbornim postupcima u Uniji i poticanju europskog karaktera i učinkovite provedbe izbora za Europski parlament
- Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o promicanju uključivanja mladih u procese donošenja odluka o politikama u Europskoj uniji (C/2023/1342)

- Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju (COM(2023) 298 final)
- Odluka (EU) 2021/2316 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. prosinca 2021. o Europskoj godini mladih (2022.)
- Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o zaštiti i stvaranju građanskih prostora za mlade kojima se olakšava smisleno sudjelovanje mladih (2021/C 501 I/04)
- Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o jačanju višerazinskog upravljanja pri promicanju sudjelovanja mladih u procesima donošenja odluka (2021/C 241/03).
- Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu
- Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (2020/C 372/01)
- europski stup socijalnih prava

- Rezolucija Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, od 20. svibnja 2014. o pregledu procesa strukturiranog dijaloga, uključujući socijalno uključivanje mladih (2014/C 183/01)
- inicijativa Europske komisije za integrirane sustave za zaštitu djece
- Europska deklaracija o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće – zajednička deklaracija Europskog parlamenta, Vijeća i Europske komisije (2023/C 23/01)

Vijeće Europe

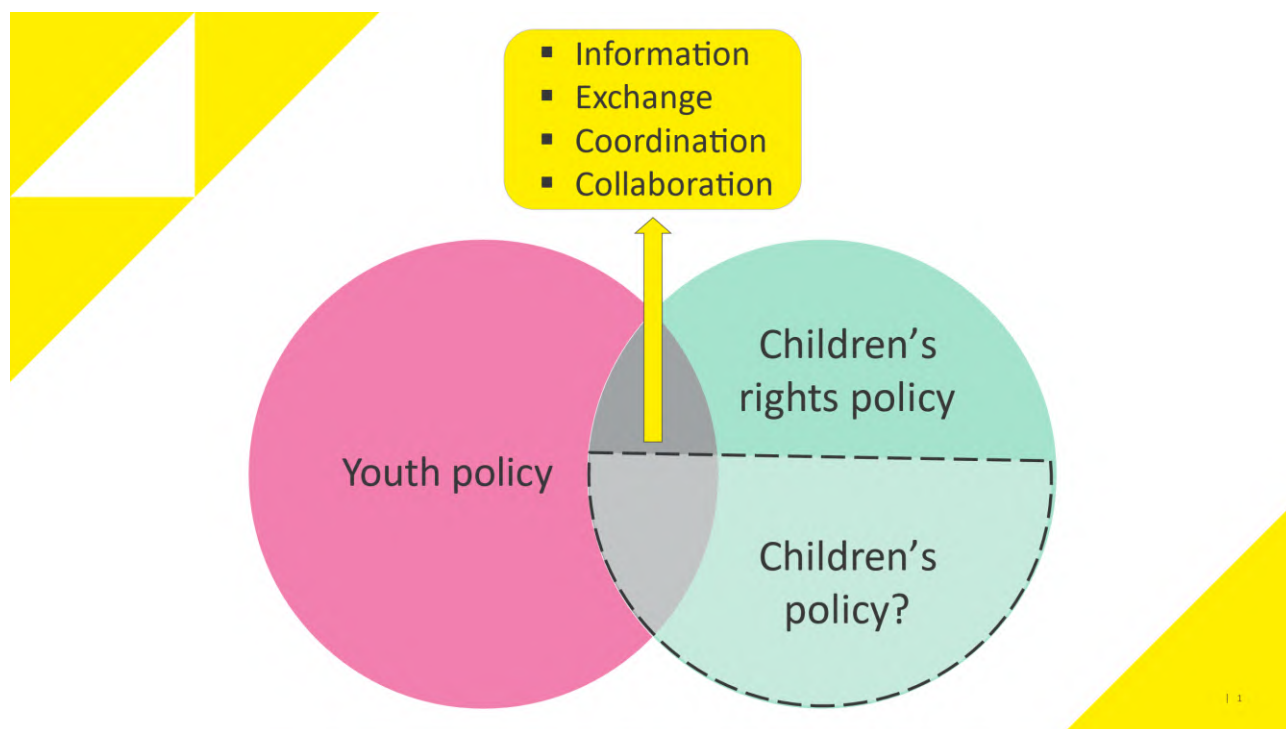
- Preporuka Vijeća Europe CM/Rec(2023)9 o aktivnom političkom sudjelovanju mladih koji su pripadnici nacionalnih manjina
- Preporuka Vijeća Europe CM/Rec(2016)7 o pristupu mladih pravima
- Preporuka Vijeća Europe CM/Rec(2012)2 o sudjelovanju djece i mladih koji su mlađi od 18 godina

Ujedinjeni narodi

- Opće napomene, Odbor za prava djeteta
- Deklaracija mladih u okviru inicijative UN-a *Human Rights 75*
- Smjernice glavnog tajnika Ujedinjenih naroda za uključivanje prava djeteta
- Sažetak politike glavnog tajnika br. 3: smisleno uključivanje mladih u oblikovanje politika i postupak donošenja odluka
- Rezolucija 51/17 o mladima i ljudskim pravima, koju je 6. listopada 2022. donijelo Vijeće Ujedinjenih naroda za ljudska prava
- Izvješće glavnog tajnika UN-a: „Naš zajednički program”
- Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 2250 (2015) o mladima, miru i sigurnosti
- Strategija UN-a za mlade
- rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a o programu za djecu i oružane sukobe, odnosno:
1261 (1999); 1314 (2000); 1379 (2001); 1460 (2003); 1539 (2004); 1612 (2005);
1882 (2009); 1998 (2011); 2068 (2012); 2143 (2014); 2225 (2015); 2427 (2018); 2601 (2021)

Izvješće dr. Dana Moxona (glavni izvjestitelj) o ishodima europskog stručnog seminara o evaluaciji i ažuriranju europskih i međunarodnih programa politika u području djece, mladih i prava djeteta održanog od 21. do 23. siječnja 2024. u Leuvenu za vrijeme belgijskog predsjedanja Vijećem Europske unije:

Model za usklađenost politika u području djece, mladih i prava djeteta

Preporuke za djelovanje:

- uspostaviti kontinuirani mehanizam na razini EU-a radi olakšavanja koordinacije, suradnje, ustupanja i razmjene informacija između politike u području mladih i politike u području prava djeteta unutar država članica i na razini EU-a. Takvim bi se mehanizmom trebalo nastojati omogućiti bolju usklađenost politika u ta dva područja i poticati usklađenost o glavnim tematskim područjima sinergije;

- nastaviti s koordiniranim pristupom koordinatora EU-a za mlade i koordinatora o pravima djeteta kako bi se osiguralo da prava djeteta, prava mladih i perspektive djece i mladih budu uključeni u sva relevantna područja politika na razini EU-a. U sklopu toga navedena dva koordinatora trebala bi redovito pratiti i identificirati bojazni koje su zajedničke djeci i mladima, a koje su izrazili u okviru dijaloga EU-a s mladima, platforme EU-a za sudjelovanje djece i drugih mehanizama sudjelovanja. Nakon toga trebalo bi zajednički djelovati kako bi se potaknuli međusektorski odgovori politika na te bojazni;
- razmotriti kako se mogu uzeti u obzir prava i glasovi djece iskorištavanjem punog potencijala okvira za bolju regulativu, osobito ako se, uz novi alat za provjeru učinka budućih politika EU-a na mlade (engl. *youth check*), kao dodatni ili integrirani mehanizam može razviti provjera učinka koja obuhvaća djecu i mlade (engl. *child youth check*);
- nastaviti s praksom dvogodišnjeg ažuriranja dokumenta s pregledom najnovijeg stanja naslovljenog „Europski i međunarodni programi politika u području djece, mladih i prava djeteta” i nadograditi to mapiranjem usklađenosti politika u području djece, mladih i prava djeteta na nacionalnoj razini;

- provesti sustavnu analizu i istražiti konkretne mogućnosti za usklađenost politika u glavnim područjima sinergije. U toj bi analizi trebalo identificirati primjere najbolje prakse, alate koji se mogu reproducirati i potencijal za zajedničku provedbu i/ili inicijative za praćenje u tim dvama područjima;
- bolje iskorištavati postojeće platforme za razmjenu informacija, kao što je „EU Youth Wiki”, za mapiranje i razmjenu informacija o postojećoj suradnji ili koordinacijskim aktivnostima na nacionalnoj razini u okviru politika u području djece, mladih i pravâ djeteta unutar država članica.

Te su preporuke polazišne točke za razvoj veće usklađenosti i proizišle su iz rasprave u okviru stručnog seminara. Kako program za usklađenost bude napredovao, vjerojatno će biti potrebne odnosno identificirane daljnje konkretne mjere vjerojatno će . Za ostvarenje napretka u vezi s tim programom prije svega će biti potrebna usklađena politička volja i uključenost svih aktera, što obuhvaća europske institucije, države članice i civilno društvo, u suradnji s djecom i mladima.
